

Motion till riksdagen 2020/21:2201

av **Sultan Kayhan m.fl. (S)**

Romernas mänskliga rättigheter

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över vilka åtgärder som krävs för att säkerställa att romer i Sverige och Europa får del av de mänskliga rättigheter som stipuleras i såväl Europarådets som Förenta Nationernas konventioner och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Diskrimineringen av romer i såväl Sverige som hela Europa har pågått i århundraden. De drabbades ohyggligt svårt av de nazistiska massmorden. Ungefär halva den romska befolkningen beräknas ha dödats under Förintelsen. De överlevande fick aldrig någon egentlig upprättelse, de nämndes inte under rättegångarna mot naziledare, och ytterst få av dem tilldelades någon kompensation.

I Sverige rådde inreseförbud före, under och efter kriget. Den lagen riktades direkt mot romska flyktingar och upphävdes inte förrän 1954. Längre fördes i vårt land en politik präglad av rasbiologiska föreställningar och som markerades genom påtvingade steriliseringar och trakasserier som syftande till att pressa romerna ur landet.

Den vitbok som regeringen lät publicera 2014 om behandlingen av romer under 1900-talet visade effekterna av de fördomar som år efter år riktades mot romer. Barnen hindrades från att gå i skola och många vuxna förblev analfabeter. Längre mötte romer hinder mot fast bosättning, och registrering av olika slag pågick ända in i modern tid.

Publiceringen av vitboken kunde förstås uppfattas som en form av officiell ursäkt för dessa övergrepp, men många romer i vårt samhälle väntar fortfarande på en formell upprättelse.

Skånepolisens registrering av romer – för att de var romer eller ingifta med någon med romskt ursprung – väckte förstås stark reaktion bland romer över hela landet. Trakasserier och hatbrotten mot de romer som kommit från Rumänien eller Bulgarien för att här försöka få en inkomst för anhöriga i hemlandet har också blivit en påminnelse om tidigare oförrätter.

Romerna i vårt land har formellt skydd av att tillhöra en nationell minoritet enligt en konvention av Europarådet. Detsamma gäller deras språk. Dessutom har de samma rättigheter som alla andra människor genom de konventioner om mänskliga rättigheter som FN och Europarådet utarbetat och som ratificerats av Sverige och en rad andra länder.

Den kommission mot antiziganism som arbetade på regeringens uppdrag 2014–2016 har inte fått den uppföljning som många romer förväntade sig, trots enskilda ansträngningar inom Regeringskansliet. Förslaget om en institution som bättre skulle kunna företräda romska intressen har inte förverkligats. Jämfört med situationen för de andra större nationella minoriteterna har stödet till romska intressen varit blygsam. Romerna förtjänar mer – i Sverige och i Europa.

Sultan Kayhan (S)

Anders Österberg (S)

Mattias Vepsä (S)